

Alva Sähköverkko Oy
PL 4, 40101 Jyväskylä
Toimitusjohtaja Janne Pirttimäki
Verkkopalvelupäällikkö Pirjo Pasanen

Valtioneuvoston asetus sähköverkkoihin asennettavien sähkön mittauslaitteistojen ja mittaustietoa käsittelevien tietojärjestelmien toiminnallisista vaatimuksista – Alva Sähköverkko Oy:n lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi sähköverkkoihin asennettavien sähkön mittauslaitteistojen ja mittaustietoa käsittelevien tietojärjestelmien toiminnallisista vaatimuksista. Myös muut kuin lausuntopyynnön vastaanottajat voivat antaa lausuntonsa valtioneuvoston asetuksen luonnoksesta.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta.

Verkonhaltijana meidän tulee aloittaa seuraavan sukupolven sähkömittareita koskevat hankinnat ja asennukset lähivuosina ja sitä varten tarvitsemme selkeän näkemyksen siitä, mitä vaatimuksia mittalaitteille Suomessa asetetaan. Tämä mittalaitteiden vähimmäisominaisuudet määrittelevä asetus on tärkeä, kun mittalaitteita ja järjestelmiä hankitaan. Haluamme tunnistaa ja saada kokonaiskäsityksen mitä asetuksen voimaantulo aiheuttaa.

Olemme olleet mukana Energiateollisuus ry:n työryhmissä ja sitä kautta tuoneet asiaan liittyviä seikkoja esiin. Olemme myös käyneet mittalaitetoimittajien kanssa lausuntoon liittyen vuoropuhelua. Yhteistyötä teemme myös muiden verkkoyhtiöiden kanssa jakaen kokemuksia asiasta.

Tuemme Energiateollisuus ry:n lausuntoa sekä mittalaitetoimittajien sekä kaupunkisähköverkkoyhtiöiden lausumia. Korostamme vielä seuraavia seikkoja:

Mittareiden ja mittausjärjestelmien suunnittelu, hankinta ja käyttöönotto kestävät useamman vuoden ja aiheuttavat kustannuksia verkkoyhtiöille ja sitä kautta asiakkaille. Tulevaisuuden mittauspalveluiden esiselvityksiä on tehty varmasti monella taholla kartoittaen tarpeita ja markkinoita. Näemme että seuraavan sukupolven mittarien ja järjestelmien suunnittelu ja hankinta kuuluvat niihin oleellisesti. Tarkempaa prosessia varten tarvitsemme selkeän näkemyksen siitä, mitä vaatimuksia seuraavan sukupolven sähkömittareille Suomessa asetetaan. Asetetut pakolliset vaatimukset mittalaitteille ja järjestelmille tulee saavuttaa niin, ettei lisäkustannuksia asiakkaille aiheudu merkittävien järjestelmä- ja prosessimuutosten vuoksi.

Lausuntomme koskee lähinnä voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiä sekä mahdollisia tulevia kustannuksia järjestelmistä, ennenaikaisista mittalaitteiden vaihdoista ja edellisiin tehtävien resurssien riittävytydestä johtuen mm käynnissä olevista asiakastieto- ja mittaustietojärjestelmien käyttöönotoista sekä Datahub – käyttöönottoprojektin käyttöönotosta. On tärkeää arvioida siirtymäajat huolella. Se mahdollistaa kustannustehokkaan siirtymän uusien vaatimusten mukaisiin mittalaitteisiin ja järjestelmiin samanaikaisesti taaten asiakkaiden mahdollisuudet osallistua laajasti ja aktiivisesti sähkömarkkinoille ja mahdollistaen uusien palvelujen syntyminen.

Asetusluonnoksen perustelumuistiossa on viitattu työ- ja elinkeinoministeriön asettaman älyverkkotyöryhmän näkemykseen, että verkkoyhtiö voi määritellä mittareihinsa myös muita toiminnallisuuksia, mikäli katsoo saavansa niistä hyötyä. Verkkoyhtiönä pidämme tätä periaatetta erittäin kannatettavana. Mittalaitteet ja järjestelmät kehittyvät tällä hetkellä kovaa

vauhtia ja tarpeet saattavat tulevaisuudessa lisääntyä ominaisuuksien osalta.

Vähimmäisominaisuuksilla tarkoitetaan niitä ominaisuuksia, jotka määritetään lainsäädännössä ja/tai joiden perusteella määritetään mittarin regulaatiossa hyväksyttävä yksikköhinta. Verkonhaltijalla tulee kuitenkin säilyä oikeus edellyttää mittalaitteiltaan myös muita hyödyllisiksi katsomiaan toiminnallisuuksia. Pyydämme huomiomaan mahdollisen tulevan kehitysasteen mittalaitteiden vähimmäisvaatimusten lisäksi tulevista asiakkaita palvelevista ominaisuuksista myös energiaviraston valvomassa siirtohinnoittelua tarkastelevassa regulaatiomallissa.

Korostamme, että uusien vaatimusten mukaisten mittalaitteiden kustannukset tulee huomioida regulaatiomallissa. Tämä edellyttää yksikköhintojen päivytystä mittalaitteiden osalta.

Nykymittalaitteilla ei tulevan asetuksen mukaisia vaatimuksia voi toteuttaa vaan vaatimusten täyttäminen edellyttää investointeja ennenaikaisesti ja aiheuttavat siten lisäkustannuksia Energiaviraston valvontamallin pitoaikaan tarkasteltuna.

Pidämme perusteltuna, että kaikissa Suomeen asennettavissa mittalaitteissa on samaan standardiin ja liittimeen perustuva rajapinta. Pidämme myös perusteltuna, että rajapinta on sellainen, joka on käytössä myös muissa Euroopan maissa. Rajapinta tulee määritellä riittävän yksityiskohtaisesti (liittimen tyyppi ja käytettävä rajapintastandardi), jotta se mahdollistaa yhden yhtenäisen rajapintaratkaisun toteuttamiseen kaikkiin Suomen mittalaitteisiin. Tässä tulee kuitenkin tarkemmin selvittää ja määrittää eri osapuolien vastuut ja velvollisuudet koskien niin tulevan palvelun kustannuksia kuin tietosuojaa ja -turvaa.

Asetusluonnoksessa esitetyt ehdotukset datan määrälle ja sen tuomille haasteille nykyisten mittalaitteen muistikapasiteetille ja kustannusvaikutukset muistin kasvattamisesta on huomioitava.

2§ Kuormanohjaustoiminnallisuus – Verkonhaltijan tietojärjestelmien tulee mahdollistaa verkonhaltijan välittämän tai antaman kuormanohjaustoiminnon toteuttaminen kuuden tunnin sisällä ohjauksikäskyn antamisessa on huomioitava verkonhaltijan tietojärjestelmävalmius koska se aiheuttaa järjestelmiin muutostarpeita. Koska tällä hetkellä asiakastietojärjestelmien osalta on käynnissä isoja käyttöönottoprojekteja, Datahubin määrittelyjä ja käyttöönottojen suunnittelua, niin kuinka kaikki onnistutaan toteuttamaan järjestelmätoimittajien ja verkonhaltijan resurssien osalta. Kustannusvaikutukset näidenkin osalta on huomioitava.

Luonnoksen 3 §:n 1 momentin mukaan 1.1.2022 jälkeen asennettujen mittauslaitteistojen ja mittaustietojärjestelmien tulisi olla tämän asetuksen mukaisia. Pidämme siirtymäaikaan liian lyhyenä.

Perustelut kommentteille:

- Kustannustehokkuuden saavuttamiseksi on tärkeää, että verkonhaltijana voimme käyttää loppuun ennen asetuksen antamista hankitut ja hankinnassa olevat mittalaitteivarastot
- Kustannustehokkuuden saavuttamiseksi verkonhaltijan on voitava maksimoida nykyisten mittalaitteiden elinkaari ennenaikaisen korvausinvestointien välttämiseksi ja asiakkailta perittävien maksujen hallinnoimiseksi investointien kattamiseksi
- Kustannustehokkuuden varmistamiseksi ennenaikaisia korvausinvestointeja massavaihtoina emme halua tehdä, vaan siirtymäajan tulee olla joustavasti käyttöönotettava
- Mittalaitteiden hankintaprosessi vaatii aikaa ja ylittää useissa tapauksissa julkisen hankinnan rajan.
- Luonnoksen 1 §:n mukaiset mittalaitteille asetetut vaatimukset ovat osin niin kutsutusti Suomi-spesifejä, eli 1 §:n mukaisia mittareita ei ole suoraan ostettavissa mittalaitemarkkinoilta. Tällaisia vaatimuksia ovat ainakin varsin iso muistin määrä sekä RJ12 liitin osalle mittarivalmistajille.

- Mittalaitetoimittajilta uusien ominaisuuksien tuominen markkinoille edellyttää tuotekehitystyötä. Mittalaitetoimittajille tulee jäädä riittävästi aikaa tuotekehitykselle, testaustelle, hyväksyttämisprosessille ja mittalaitteiden valmistukselle. Tuotekehitysajat voivat olla pitkiä, koska tuotekehitysprosessiin täytyy ottaa mukaan ympäri maailmaa sijoittuneet alihankkijat ja muut yhteistyökumppanit.
- Verkonhaltijoilla on käynnissä asiakastieto- ja mittaustietojärjestelmien käyttöönottoprojekteja, Datahubin käyttöönotto 21.2.2022 edellyttää isoja panostuksia verkonhaltijoilta sekä muilta markkinatoimijoilta. Siirtymäaikavaatimusta olisi syytä jatkaa riittävän pitkälle datahubin käyttöönoton jälkeiseen ajankohtaan.
- Lisäksi tämän asetuksen lisäksi älyverkkotyöryhmän lausunnon perusteella tehtävät muutokset kuormanohjaustoiminnallisuuteen, energiayhteisöihin sekä niiden edellyttämät järjestelmäkehitykset vaikuttavat kuormittavasti resursseihin ja kustannuksiin
- Uudenlaiset roolit ja vastuut vaativat myös aikaa omaksumiseen ja prosessien jalkauttamiseen

Ystävällisesti
Alva Sähköverkko Oy
Janne Pirrtimäki
Toimitusjohtaja